

V E N D I M
Nr.97, datë 27.7.2001

“NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu,	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci,	Anëtar i “““
Gjergj Sauli,	Anëtar i “““
Alfred Karamuço,	Anëtar i “““
Kujtim Puto,	Anëtar i “““
Sokol Sadushi,	Anëtar i “““
Tefta Zaka,	Anëtare e “““
Petrit Plloçi,	Anëtar i “““
Kristofor Peçi,	Anëtar i “““

me sekretare Arbenka Lalica, në datën 1.6.2001, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.29 Akti që i përket:

KËRKUES: Hysen, Betim Myshketa; Adile Dervishi; Dhurata Saraçi; Liri Dakoli, përfaqësuar nga avokatët Rifat Aliu e Luljeta Petani, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: KRISANTHI QIRKO, përfaqësuar nga avokat Rustem Syziu, me prokurë.

O B J E K T I:

Shfuqizimi si antikushtetues i vendimeve nr.3186, datë 24.11.1995 të Gjykatës së Rrethit Durrës; nr.1631, datë 22.3.1996 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr.1422, datë 8.10.1996 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit dhe nr.N-18, datë 18.12.2000 të Kolegjit Seleksionues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë

Për të argumentuar kërkesën e tyre për antikushtetutshmëri të vendimeve gjyqësore të përmendura në objekt, kërkesit parashtrojnë këto shkaqe:

1. Gjykatat kanë tejkaluar kompetencat e tyre, duke hyrë në kompetencat e Gjykatës Kushtetuese. Ato duhej ta pezullonin gjykimin dhe t’ia dërgonin çështjen Gjykatës Kushtetuese.

2. Pranimi i padisë nga gjykatat, duke arsyetuar se, me hyrjen në fuqi të dispozitave kryesore kushtetuese dhe të ligjit për kthimin e pronave, shfuqizohet çdo dispozitë ligjore e nënligjore apo vendim gjykate të dala pas datës 29 nëntor 1944, është antikushtetues.

3. Ligji për kthimin e pronave ka të bëjë vetëm me pasuritë e paluajtshme, por gjykata padrejtësisht, e ka zbatuar edhe për huatë e marra para çlirimit, duke shkelur të drejtat tona.

4. Kolegji Seleksionues i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit si të pabazuar në ligj, kur në të ngrihen disa probleme ligjore, të cilave duhej t’u jepej përgjigje me vendim të arsyetuar.

5. Nga arsyetimet e vendimeve të gjykatave del se ato nuk janë nisur nga ligji dhe për zbatim të tij, por nga motive politike, duke zëvendësuar legjislativin. Lënia në fuqi e këtyre vendimeve nxit kërkesat për huatë e paraçlirimit dhe krijon problem social në shkallë republike.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kristofor Peçi, përfaqësuesit e kërkesve, të subjektit të interesuar dhe bisedoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Me vendimin e Gjykatës së Rrethit Durrës, i cili është lënë në fuqi nga shkallët e tjera të gjykimin, janë detyruar kërkesit me cilësinë e të paditurve që të paguajnë shumën 3.236.071 lekë në

favor të personit të interesuar, Krisanthi Qirko. Kjo shumë përfaqëson 475 napolona ari të marra hua nga trashëgimlënësi i kërkuesve në vitin 1938.

Duke iu referuar nenit 1 të ligjit nr.355, datë 21.11.1946 “Mbi shlyerjen e huave që kanë lindur para 29 nëntorit 1944”, ku thuhet: “Të gjitha huatë që kanë lindur përpara datës 29 nëntor 1944 shlyhen krejt”, kërkuesit pretendojnë që ky detyrim është shuar. Në kundërshtim me këtë pretendim, gjykatat arsyetojnë se me shfuqizimin e Kushtetutës së vitit 1976 dhe hyrjen në fuqi të ligjit për dispozitat kryesore kushtetuese është shfuqizuar çdo dispozitë që ka dalë përpara ose që vjen në kundërshtim me frymën e këtij ligji. Kështu, në vendimin e Gjykatës së Apelit Tiranë, arsyetohet se “me shfuqizimin e Kushtetutës së Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë të miratuar më 28.12.1976 dhe hyrjes në fuqi të ligjit mbi dispozitat kryesore kushtetuese nr.7491, datë 24.4.1991 dhe shtojcat e mëvonshme dhe, në mënyrë të veçantë të ligjit nr.7692, datë 31.3.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, shfuqizohet çdo dispozitë ligjore e nënligjore, apo vendim gjykate i dalë pas datës 29 nëntor 1944...”.

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit, duke pranuar në vendim se ligji nr.355, datë 21.11.1946 “ka patur karakter të theksuar politik që nëpërkëmbte të drejtat themelore të njeriut, pasi hynte në marrëdhëniet thjeshtë midis shtetasve”, vazhdon me këtë arsyetim: “Me miratimin e ligjit nr.7692, datë 31.3.1993 “Për liritë dhe të drejtat themelore të njeriut” dhe ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, është shfuqizuar çdo dispozitë që vjen në kundërshtim me frymën e këtyre ligjeve (për rrjedhojë dhe ligji nr.355, i vitit 1946) dhe të dy palët do të fitojnë të njëjtat të drejta e detyrime që ato kanë patur karshi njëri-tjetrit”.

Gjykata Kushtetuese çmon se vendimet e gjykatave janë antikushtetuese, për faktin se është vepruar në kundërshtim me dispozitat konkrete kushtetuese duke tejkaluar kompetencat e tyre.

Në nenin 8/2 të ligjit nr.7561, datë 29.4.1992 “Për disa ndryshime e plotësime në ligjin nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, që ka qenë në fuqi në kohën e gjykimit të çështjes, përcaktohet se kur gjatë shqyrtimit të çështjes gjykata arrin në përfundimin se akti normativ nuk pajtohet me ligjin “Për dispozitat kryesore kushtetuese” dhe me ligjet, ajo pezullon gjykimin dhe ia dërgon materialet e çështjes Gjykatës Kushtetuese. Për rëndësinë që ka kjo normë kushtetuese, e cila përcakton qartë kufirin e kompetencave, është sanksionuar edhe në nenin 145 të Kushtetutës. Në fakt, duke u shprehur për papajtueshmërinë me dispozitat kryesore kushtetuese të ligjit nr.355, datë 21.11.1946, gjykatat kanë tejkaluar kompetencat e tyre, duke ndërhyrë në kompetencat e Gjykatës Kushtetuese, prandaj vendimet e tyre janë antikushtetuese dhe procesi gjyqësor i parregullt.

Nga ana tjetër, arsyetimi se me hyrjen në fuqi të dispozitave kryesore kushtetuese dhe ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave shfuqizohet çdo dispozitë ligjore e nënligjore apo vendim gjykate i dalë pas datës 29 nëntor 1944 ose çdo dispozitë ligjore që vjen në kundërshtim me frymën e këtyre ligjeve, është krejtësisht i gabuar dhe antikushtetues. Me hyrjen në fuqi të ligjit nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese” është shfuqizuar vetëm Kushtetuta e Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë, e miratuar më 28.12.1976, si dhe ndryshimet e mëvonshme të saj. Ky qëndrim është mbajtur edhe në Kushtetutë, ku sipas nenit 182 të saj shfuqizohet ligji nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, si dhe ligjet e tjera kushtetuese, por kurrësesi të gjitha dispozitat ligjore dhe në asnjë mënyrë vendimet e gjykatave. Për më tepër, në nenin 178/1 të Kushtetutës është sanksionuar parimi i rëndësishëm se ligjet dhe aktet e tjera normative të miratuara para datës së hyrjes në fuqi të Kushtetutës, do të zbatohen derisa nuk janë shfuqizuar. Në interpretimin që i ka bërë kësaj dispozite Gjykata Kushtetuese me vendimin nr.77, datë 31.12.1998, arsyeton se ky rregull do të zbatohet edhe për ato ligje apo akte normative që në tërësi apo pjesë të veçanta vijnë në kundërshtim me dispozita konkrete të Kushtetutës. Në këtë kuptim, arsyetimi i Kolegjit Civil se shfuqizohet çdo dispozitë ligjore që vjen në kundërshtim me frymën e këtyre ligjeve, është antikushtetues jo vetëm për shkak të tejkalimit të kompetencës, siç u përmend më lart, por edhe të qëndrimit në kundërshtim me sa parashikon dispozita kushtetuese.

Këto probleme ligjore kërkuesit i kanë ngritur edhe në rekursin drejtuar Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, por Kolegji Seleksionues i kësaj Gjykate, padrejtësisht, ka vendosur mospranimin e rekursit, sepse nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenet 472 e 473 të Kodit të Procedurës Civile. Për rrjedhojë, edhe vendimi i Kolegjit Seleksionues duhet të shfuqizohet si antikushtetues.

Përfundimisht, Gjykata Kushtetuese duke iu rikthyer edhe një herë analizës që përbën thelbin

e çështjes lidhur me qëndrimin e gjykatave ndaj ligjit nr.355, datë 21.11.1946, thekson se ky qëndrim është antikushtetues, sepse gjykata nuk ka të drejtë të mos e zbatojë një ligj që sipas saj ka karakter të theksuar politik. Në rast se gjykata çmon se ligji nuk pajtohet me Kushtetutën, ajo është e detyruar të pezullojë gjykimin dhe t'ia dërgojë çështjen Gjykatës Kushtetuese. Çdo qëndrim tjetër e bën procesin gjyqësor të parregullt.

PËR KËTO ARSYE;

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 e 132 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimeve nr.3186, datë 24.11.1995 të Gjykatës së Rrethit Durrës; nr.1631, datë 22.3.1996 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr.1422, datë 08.10.1996 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit dhe nr.N-18, datë 18.12.2000 të Kolegjit Seleksionues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

- Dërgimin e çështjes Gjykatës së Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.